

Innst. O. nr. 52

(2008–2009)

Innstilling til Odelstinget fra energi- og miljøkomiteen

Ot.prp. nr. 24 (2008–2009)

Innstilling fra energi- og miljøkomiteen om lov om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Olje- og energidepartementet foreslår i proposisjonen endringer i energiloven knyttet til innføring av energimerking av bygninger og regelmessig energivurdering av kjeler og klimaanlegg. Ordningene som innføres, skal bidra til norsk gjennomføring av direktiv 2002/91/EF om energieffektivitet i bygninger (byggningsenergidirektivet), jf. St.prp. nr. 79 (2003–2004), hvor det ble lagt fram tilråding om å slutte seg til EØS-komiteens avgjørelse om å innlemme byggningsenergidirektivet i EØS-avtalen, og Stortingets tilslutning i Innst. S. nr. 45 (2004–2005).

Det foreslås en utvidelse av virkeområdet i energiloven § 1-1, slik at energiloven også kommer til anvendelse på bruk av energi. Dette vil bringe lovens materielle virkeområde i samsvar med formålsbestemmelsen og lovens tittel. Det foreslås innført ordninger for energimerking av bygninger og boliger, og energivurdering av kjeler og klimaanlegg. Gjennomføringen av regelverket gjør det nødvendig å innføre to nye legaldefinisjoner i nåværende § 1-3 om definisjoner.

Det foreslås å innføre et nytt kapittel 8 i energiloven som omhandler bygningers energitilstand og energivurdering av tekniske anlegg til gjennomføring av bestemmelsene i direktivet. Som følge av dette foreslås det samtidig en omnummerering av nåværende kapittel 5A, 5B, 6, 7 og 8. Med tekniske anlegg menes kjeler, varmeanlegg med kjel og klimaanlegg

i bygninger. Kjeler og klimaanlegg er tekniske installasjoner som krever regelmessig vedlikehold for å fungere optimalt. Lovforslaget innfører plikt til regelmessig energivurdering av kjelanlegg. Grensen vil bli satt ved nominell nytteeffekt over 20 kW.

Videre foreslås det en endring av straffebestemmelsen i nåværende § 7–5 som innebærer at brudd på nytt kapittel 8 til gjennomføring av direktivet, ikke medfører straffeansvar etter denne bestemmelsen.

Departementet viser til at energimerkingen av bygninger skal sikre bygningseiere, leietakere og andre aktører i eiendomsmarkedet grunnleggende informasjon om energitilstanden til bygningen. Bygningens energitilstand vil slik bli en del av beslutningsgrunnlaget ved kjøp og leie. For at energimerkingen skal bidra til økt kunnskap og oppmerksomhet, er det viktig å involvere de berørte aktivt og gjennom målrettet informasjonsvirksomhet bidra til at merkeprosessen anerkjennes som nyttig.

Departementet viser videre til at energibruken i bygningsmassen utgjør noe over 80 TWh per år. En forutsetning for å kunne utvikle mer energieffektive bygninger, er at kunnskap om bygningene og om mulige tiltak er tilgjengelig. Energimerking av bygninger skal gi kjøpere av bygninger, bygningseiere og leietakere informasjon om bygningens energitilstand. Energimerking vil være obligatorisk for yrkesbygninger over 1 000 m², samt mindre bygninger eller boliger som selges eller leies ut. Yrkesbygninger omfatter også offentlige bygninger.

Innføringen av en energimerkeordning vil bidra til å bedre grunnlaget for å vurdere bygningenes energitilstand. Bygningen vil få en energiattest som blant annet rangerer bygningen etter behovet for levert energi. Attesten vil også inneholde en beskrivelse av bygningens oppvarmingsystem med en tilhørende indikator for hvor mye av varmebehovet og varmt-

vannsbehovet som kan dekkes med fornybar energi og lave klimagassutslipp.

Energimerkeordningen skal være et supplement til andre ordninger som stimulerer til mer effektiv energibruk. Dette påpekes også av flere høringsinstanser som viser til behovet for en kostnadseffektiv gjennomføring av ordningene. I dag finnes det ikke ordninger som sikrer en systematisk gjennomgang av bygningers energitilstand.

Forvaltningen av energilovens bestemmelser om bygningers energitilstand skal ligge hos NVE. Det vil være naturlig å samordne prosessen med energimerking av nye bygninger med den kommunale byggesaksbehandlingen og det regelverket bygningsmyndighetene forvalter. Energivurderingen av klimaanlegg bør samordnes med miljømyndighetenes tiltak. Det legges opp til at informasjonsvirksomheten skal koordineres med Enovas informasjonsvirksomhet. Dersom det innføres en obligatorisk tilstandsvurdering ved salg av boliger, tas det sikte på å samordne energimerkingen med denne.

Departementet viser til at lovforslaget innebærer krav om at bygningseiere må legge fram energiattest ved salg eller utleie av bygning og dessuten krav til regelmessig merking av yrkesbygg uavhengig av salg og utleie.

Departementet mener at overtredelsesgebyr er hensiktsmessig som sanksjon. Administrativt overtredelsesgebyr står etter departementets oppfatning i et rimelig forhold til de overtredelser det kan være snakk om på dette området, og at det er mer egnet enn bøtStraff.

Manglende eller feilaktig energimerking ved salg eller utleie av bygning vil være et spørsmål som må løses mellom partene ut fra privatrettslige regler. Manglende energimerking vil hovedsakelig kunne gi kjøper eller leietager grunnlag for krav på privatrettslig grunnlag etter for eksempel avhendingslova og husleieloven.

Det er lagt opp til at nye bygninger og bygninger som rehabiliteres skal energimerkes i forbindelse med byggesaksprosessen. Den ansvarlige må dokumentere at bygningen tilfredsstillende energikravene i teknisk forskrift. Det legges til grunn at tilsvarende dokumentasjon vil være tilstrekkelig også for energimerkingen. Det forventes derfor svært små tilleggs-kostnader knyttet til energimerkingen av slike bygninger.

Energivurdering av tekniske anlegg vil også medføre kostnader for bygningseier. Dette gjelder imidlertid først og fremst for den delen av bygningsmassen hvor det i dag ikke gjennomføres slike energivurderinger.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Ann-Kristin Engstad, Asmund Kristoffersen, Marianne Marthinsen, Tore Nordtun, Torny Pedersen og Terje Aasland, fra Fremskrittspartiet, Torbjørn Andersen, Tord Lien og Ketil Solvik-Olsen, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark og Ivar Kristiansen, fra Sosialistisk Venstreparti, Inga Marte Thorkildsen, fra Kristelig Folkeparti, Line Henriette Holten Hjemdal, fra Senterpartiet, Erling Sande, og fra Venstre, lederen Gunnar Kvassheim, viser til at det i proposisjonen fremmes forslag til endringer i energiloven knyttet til innføring av energimerking av bygninger og regelmessig energivurdering av kjeler og klimaanlegg. Ordningene som innføres, skal bidra til norsk gjennomføring av direktiv 2002/91/EF om energieffektivitet i bygninger (bygningsenergidirektivet).

Komiteen viser til at regjeringen Bondevik II i St.prp. nr. 79 (2003–2004) la frem tilråding om å innlemme bygningsdirektivet i EØS-avtalen, og at Stortinget sluttet seg til dette, jf. Innst. S. nr. 45 (2004–2005).

Komiteen viser til at energimerking av bygninger skal gi eiere, leietakere og bygningskjøpere informasjon om energibruken i bygninger de disponerer. Komiteen legger til grunn at dette vil gi større interesse for å gjennomføre konkrete effektiviserings tiltak, og gi en riktigere verdsetting av bygninger når disse selges eller leies ut. Energivurdering av kjeler og klimaanlegg skal bidra til at slike anlegg fungerer effektivt og med minimal miljøbelastning.

Komiteen viser til at energibruken i bygningsmassen utgjør noe over 80 TWh pr. år. Det er derfor etter komiteens mening et betydelig potensial for energisparing gjennom mer effektiv energibruk i bygninger. En forutsetning for å kunne utvikle mer energieffektive bygninger er at kunnskap om bygningsene og om mulige tiltak er tilgjengelige.

Komiteen mener at energitilstanden i bygningen er en viktig verdiindikator ved en bygning eller bolig i forbindelse med salg eller utleie, i likhet med andre opplysninger i takstdokumenter for bygningen eller boligen. I dag gir tilstandsrapporter og takstdokumenter normalt et visst grunnlag for å bedømme energitilstanden, men det gis sjelden en systematisk og pedagogisk oppbygget vurdering. Innføring av en energimerkeordning vil bidra til å bedre grunnlaget for å vurdere bygningers energitilstand. Bygningen vil få en energiattest som blant annet rangerer bygningen etter behovet for levert energi. Attesten vil også inneholde en beskrivelse av bygningers oppvarmingssystem med en tilhørende indikator for hvor

mye av varmebehovet og varmtvannsbehovet som kan dekket med fornybar energi og lave klimagassutslipp.

Komiteen forstår dette slik at oppvarmingsmerket skal gi informasjon om i hvilken grad det vil være mulig å dekke varmebehovet i bygg med andre energikilder enn strøm, olje og gass.

Komiteen viser til at energimerkingen skal resultere i at alle boliger og yrkesbygninger under 1 000 m² som selges eller leies ut, får en energiattest. Likeså skal alle yrkesbygninger over 1 000 m² alltid ha en energiattest. Yrkesbygninger omfatter også offentlige bygninger. Energiattesten gir en samlet fremstilling av de egenskaper ved bygningen, oppvarmingsløsningen og ventilasjonssystemet som har størst betydning for bygningers behov for levert energi ved et standardisert bruksmønster. De bygnings-spesifikke dataene danner grunnlaget for energimerket, tiltakslisten og oppvarmingsmerket som er en indikator for andel fornybar energi som kan benyttes til oppvarming og vannvarming.

Komiteen har merket seg at departementet foreslår å legge levert energi til grunn for energimerket, og slutter seg til dette. Levert energi er en beregnet størrelse som angir nødvendig energimengde levert til bygningen. Levert energimengde er den indikator for energimengde som ligger nærmest det som en etter et standardisert bruksmønster må kunne påregnes å kjøpe.

Komiteen mener det er viktig at energimerkingen gjennomføres på en enkel og ubyråkratisk måte, og at det er viktig å velge et energimerke som lett kommuniserer bygningers energitilstand. Komiteen har merket seg at departementet legger opp til å basere energimerket for bygninger på det samme symbolet som er kjent fra energimerking av hvitevarer. Pilenes lengde og farge, sammen med bokstavkarakteren, indikerer karakteren. Karakter A er den beste karakteren. Komiteen mener at departementet har valgt en fornuftig løsning ved å benytte allerede kjente og innarbeidede symboler for energimerking.

Komiteen mener at det er viktig at beregningene av bygningers og boligers energitilstand skal skje slik at energiattestene er mest mulig sammenlignbare og at vurderingene, inkludert karakteren, gir tillit i markedet. Beregningene av bygningers energitilstand vil i all hovedsak skje med den nye standarden NS 3031 "Beregning av bygningers energiytelse. Metode og data", og på den måten sikre at de samme prinsipper for beregning brukes for forskjellige bygninger, og at grunnlaget for energimerkingen og vurderingen av byggeforskriftenes energikrav langt på vei er de samme. Komiteen har videre merket seg at et felles web-verktøy også vil sikre at utstedelse av energiattester skjer fra ett sted og at de lagres i en fel-

les database. Et annet viktig mål for web-verktøyet er å gjøre det mulig både for lekfolk og eksperter å gjennomføre energimerkingen uten store kostnader. Eierne vil selv stå som ansvarlig for de data som rapporteres inn i systemet, og vil i prosessen bekrefte at disse opplysningene er riktige.

Komiteen har merket seg høringsuttalelsen fra Huseiernes Landsforbund der det fremheves at de mener det er positivt at man ved innføring av energimerking av bygninger foreslår at en løsning med web-basert verktøy skal tas i bruk der nødvendig dokumentasjon skal legges inn. Dette kan ifølge Huseiernes Landsforbund tyde på at en i forslaget til lovendring søker etter rimelige og ubyråkratiske løsninger på kravet om energimerking i EUs direktiv. Komiteen slutter seg til disse vurderingene.

Komiteen viser til at de nye reglene om bygningers energitilstand og energivurdering av tekniske anlegg foreslås tatt inn som et nytt kapittel i energiloven, og slutter seg til dette.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven)

I

I lov 29. juni 1990 nr. 50 om produksjon, omforming, overføring, omsetning, fordeling og bruk av energi m.m. (energiloven) gjøres følgende endringer:

§ 1-1 første ledd skal lyde:

Denne lov kommer til anvendelse på produksjon, omforming, overføring, *omsetning, fordeling og bruk* av energi.

§ 1-3 nytt fjerde og femte ledd skal lyde:

Med bygning forstås i denne lov: En konstruksjon med tak og vegger som er varig forbundet med grunnen, der det brukes energi for å påvirke inneklimate. Som bygning regnes også del av slik konstruksjon som er utformet eller endret for separat bruk.

Med tekniske anlegg forstås i denne lov: Kjeler som oppvarmes med fossilt brensel, varmeanlegg med kjeler og klimaanlegg i bygninger.

§ 1-4 ledd skal lyde:

Lovens bestemmelser i §§ 2-2 annet og tredje ledd, 3-2, 3-3, 3-5, 10-2 og 10-3 gjelder ikke for statens anlegg.

§ 2-1 siste ledd skal lyde:

Behandlingen av en søknad etter denne lov kan utsettes i påvente av en energiplan etter § 7-1.

§ 4-6 første ledd første punktum skal lyde:

I en vertikalt integrert virksomhet som er tillagt systemansvar etter § 6-1 eller som har over 100 000 nettkunder, skal nettvirksomheten skilles fra virksomhet innen produksjon eller omsetning av elektrisk energi.

Nåværende kapittel 5A blir kapittel 6.

Nåværende §§ 5A-1, 5A-2 og 5A-3 blir §§ 6-1, 6-2 og 6-3.

Nåværende kapittel 6 blir nytt kapittel 9.

Nåværende §§ 6-1 til 6-7 blir nye §§ 9-1 til 9-7.

§ 9-1 tredje ledd skal lyde:

Kraftforsyningens beredskapsorganisasjon kan også pålegges oppgaver i fred ved skade på kraftforsyningsanlegg som følge av naturgitte forhold, teknisk svikt, terror- eller sabotasjeaksjoner, samt i forbindelse med rasjonering etter § 6-2.

§ 9-5 første ledd skal lyde:

Når et anlegg ikke drives for eierens regning, kan utgifter og vederlag etter § 9-4 fordeles mellom eier og bruker ut fra hva som anses rimelig.

§ 9-6 første ledd første punktum skal lyde:

Den som vil bygge, bygge om, endre eller utvide anlegg som nevnt i § 9-3, skal før arbeidet settes i gang melde fra til departementet for å få fastsatt de sikringstiltak som skal gjøres ved anlegget.

Nåværende kapittel 5B blir kapittel 7.

Nåværende § 5B-1 blir § 7-1.

Nåværende kapittel 7 blir nytt kapittel 10.

Nåværende §§ 7-1 til 7-8 blir nye §§ 10-1 til 10-8.

§ 10-3 annet ledd første punktum skal lyde:

Departementet kan fastsette en bestemt frist for gjennomføringen av pålegg etter kap. 9 og en daglig

løpende tvangsmulkt til statskassen dersom fristen oversittes.

§ 10-3 femte ledd annet punktum skal lyde:

Bestemmelsene i lov 28. november 2003 nr. 98 om konsesjon ved erverv av fast eiendom (konsesjonsloven) mv. § 19 gjelder tilsvarende dersom fristen oversittes.

§ 10-5 nytt tredje ledd skal lyde:

Overtredelse av kapittel 8 medfører ikke straff etter første og annet ledd.

§ 10-5 nåværende tredje ledd blir fjerde ledd.

§ 10-7 første ledd skal lyde:

Departementet kan ilegge overtredelsesgebyr til den som forsettlig eller uaktsomt overtrer eller medvirker til overtredelse av:

1. kapittel 3-9, § 10-1 annet og tredje ledd første punktum eller § 10-2, samt pålegg gitt i medhold av disse bestemmelsene når det i pålegget er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.
2. forskrifter eller konsesjonsvilkår gitt i medhold av bestemmelser som nevnt i nr. 1, § 10-1 sjette ledd og § 10-6, samt pålegg gitt i medhold av disse, når det er særskilt bestemt at overtredelse kan medføre overtredelsesgebyr.

§ 10-8 første ledd første punktum skal lyde:

Når en overtredelse som kan medføre overtredelsesgebyr etter § 10-7 er begått av noen som har handlet på vegne av et foretak, kan overtredelsesgebyr ilegges foretaket.

Nåværende kapittel 8 blir nytt kapittel 11.

Nåværende §§ 8-1 til 8-3 blir nye §§ 11-1 til 11-3.

§ 11-2 (forholdet til eldre lovgivning) skal lyde:

Forskrifter fastsatt med hjemmel i lovbestemmelser som oppheves etter § 11-3 skal gjelde inntil de blir endret eller opphevet i medhold av denne lov.

Tillatelser gitt i medhold av lovbestemmelser som oppheves etter § 11-3 skal fortsatt gjelde til de løper ut. Kraftleiekonsesjoner inntil 5.000 kW faller bort straks.

Er det før denne lov trer i kraft søkt om tillatelse etter lovbestemmelser som oppheves etter § 11-3, skal søknaden avgjøres etter reglene i denne lov.

Nytt kapittel 8 skal lyde:

Kap. 8. Energitilstand i bygninger

§ 8-1. (Energiattest)

Eier skal sørge for at en bygning har gyldig energiattest i tilfeller som nevnt i § 8-2 til § 8-4. Energiattesten skal bestå av dokumentasjon av de faktiske opplysninger utregningen bygger på, et energimerke og en tiltaksliste for energisparetiltak.

Energiattesten er gyldig i 10 år.

Departementet gir forskrifter om utformingen av, innholdet i, beregningsmåter for og utstedelse av energiattesten samt lagring av opplysninger, herunder personopplysninger.

Departementet kan gi forskrifter om kvalifikasjonskrav.

Departementet kan gi forskrifter om hvilke bygninger som er unntatt fra kravet om energiattest etter § 8-2 til § 8-4.

§ 8-2. (Energiattest ved salg og utleie av bygning)

Eier skal legge fram energiattest for kjøper før avtale om salg av bygning blir inngått. Bestemmelsen gjelder bare overdragelse som skjer ved frivillig salg.

Eier skal legge fram energiattest for leietaker før avtale om utleie av bygning blir inngått.

§ 8-3. (Energiattest ved oppføring av nye bygninger)

Eier skal legge fram energiattest for ny bygning ved salg eller ferdigstilling. Likestilt med ny bygning er hovedombygging av eksisterende bygning.

§ 8-4. (Energiattest for yrkesbygninger og offentlige bygninger)

For yrkesbygninger og offentlige bygninger med et samlet bruksareal på mer enn 1 000 m², skal eier sørge for at et sammendrag av gyldig energiattest for bygningen plasseres synlig for brukere av bygningen.

§ 8-5. (Energivurdering av tekniske anlegg i yrkesbygninger og offentlige bygninger)

Eier skal sørge for at det foretas regelmessig energivurdering av kjeler som oppvarmes med fossilt brensel og av klimaanlegg.

Eier skal sørge for at det gjennomføres energivurdering i form av en engangskontroll av varmelegg med kjel som er eldre enn 15 år.

Departementet kan gi forskrifter om energivurdering av tekniske anlegg, kvalifikasjonskrav og måleutstyr, samt om hvilke klimaanlegg som skal omfattes.

II

Loven trer i kraft fra det tidspunkt Kongen bestemmer.

Oslo, i energi- og miljøkomiteen, den 26. februar 2009

Gunnar Kvasshem

leder

Ivar Kristiansen

ordfører

